

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ОЛІЙНИК Максим, здобувач вищої освіти спеціальність 071 Облік і оподаткування Миколаївський національний аграрний університет

***Анотація:** у роботі розглянуто сутність фінансових активів та їх роль у системі управління підприємством. Проаналізовано підходи до класифікації та оцінки фінансових активів відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України. Обґрунтовано, що достовірний облік фінансових активів забезпечує прозорість фінансової звітності, підвищує інвестиційну привабливість підприємства та сприяє ефективному використанню ресурсів.*

***Ключові слова:** фінансові активи; бухгалтерський облік; управління підприємством; фінансові інвестиції; дебіторська заборгованість; грошові кошти.*

Фінансові активи є невід’ємною складовою потенціалу підприємства та визначальним чинником його фінансової стійкості. У сучасних умовах їх облік виконує не лише інформаційну, а й управлінську функцію, адже від достовірності даних про фінансові активи залежить прийняття стратегічних і тактичних рішень, пов’язаних із фінансовою політикою та розвитком підприємства.

У міжнародній практиці фінансові активи розглядаються як елемент фінансових інструментів. Так, відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», фінансові активи поділяються на три основні категорії, для яких визначено окремі підходи до оцінювання та відображення фінансових результатів [1]. У свою чергу, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, зокрема, НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [2] також конкретизує правила оцінки й відображення таких активів у фінансовій звітності підприємств України.

Більшість науковців дотримуються думки, що класифікація є вихідним елементом при побудові систем обліку фінансових активів. З огляду на це класифікація видів фінансових активів повинна задовольняти такі потреби, як [3]: відображення реального фінансового стану підприємства; визначення рівня ліквідності; розкриття методів оцінки; стан системи внутрішньогосподарського контролю; прогнозування грошових коштів підприємства.

Відповідно до НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» до фінансових активів підприємства належать [2]:

- грошові кошти та їх еквіваленти, що є найбільш ліквідними ресурсами підприємства;

- дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу - безпосередньо впливає на платоспроможність та фінансову незалежність підприємства;

- фінансові інвестиції - коротко- та довгострокові, що формують потенціал для отримання доходів і зміцнення капіталу;

- фінансові активи, призначені для перепродажу, які формуються з метою отримання прибутку від короткострокових операцій на фінансовому ринку;

- інші фінансові активи.

Оцінювання фінансових активів і їхнє відображення у звітності потребує застосування сучасних стандартів, цифрових інструментів та методів економіко-математичного аналізу. При цьому важливо акцентувати увагу на використанні моделей визначення справедливої вартості, врахуванні ризиків та прогнозуванні їхнього впливу на фінансові результати [4].

Облік фінансових активів виступає інформаційною базою управління підприємством. На його основі формується уявлення про фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність і перспективи розвитку суб'єкта господарювання. Облікові дані дозволяють: оцінювати ефективність використання ресурсів; прогнозувати рух грошових потоків; визначати доцільність фінансових інвестицій; мінімізувати фінансові ризики; приймати обґрунтовані рішення щодо формування та реалізації фінансової стратегії.

Отже, облік фінансових активів виконує не лише інформаційну, а й управлінську функцію. Його організація відповідно до МСФЗ та НП(С)БО забезпечує прозорість звітності, підвищує інвестиційну привабливість і створює основу для ефективного управління ресурсами та фінансовою стійкістю підприємства.

Література:

1. МСФЗ 9. (2012). Міжнародний стандарт фінансової звітності 9. Фінансові інструменти. №929_016 від 01.01.2012 р., зі змінами та доповненнями. Офіційний сайт Верховної Ради України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 р. №559; станом на 03 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>.
3. Гулієв В. Проблеми класифікації та оцінки фінансових активів. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Вип.1(42). С.162–172. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3678>.
4. Корзун Д. Облікова ідентифікація та оцінка фінансових інструментів. *SCIENTIA FRUCTUOSA*. 2025. № 2. С.105-119.

Abstract: *The work considers the essence of financial assets and their role in the enterprise management system. Approaches to the classification and evaluation of financial assets in accordance with the requirements of international standards of financial reporting and national provisions (standards) of accounting of Ukraine are analysed. It is substantiated that reliable accounting of financial assets provides transparency of financial reporting, increases the investment attractiveness of the enterprise and promotes the efficient use of resources.*

Keywords: *financial assets; accounting; enterprise management; financial investments; receivables; cash.*

**Науковий керівник – СИРЦЕВА Світлана,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**